บทที่ 6

ข้อเสนอเชิงนโยบายการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดนครพนม

จากการจัดเวทีคืนข้อมูลสะท้อนข้อมูลงานวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แก่ผู้มีส่วนร่วมและภาคีเครือข่ายของจังหวัดนครพนม จำนวน 20 คน เพื่อระดมความคิดและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดนครพนม จากผู้มีส่วนร่วมและภาคีเครือข่ายของจังหวัดนครพนม พบว่า

6.1 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวของวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์

ตัวแทนคุณครูจากโรงเรียนมัธยม ให้ความเห็นว่าในยุคปัจจุบันไม่สามารถปิดกั้นเรื่องเพศในเด็กวัยรุ่นได้ เนื่องจากเด็กวัยรุ่นสามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ อินเตอร์เน็ต สื่อลามก อนาจาร ละครบางเรื่องมีการกอด จูบ การแสดงออกแบบถึงพริกถึงขิงที่กระตุ้นอารมณ์และความต้องการทางเพศ ทำให้เด็กวัยรุ่นอยากเลียนแบบ เกิดความอยากรู้ อยากลอง จึงควรทำให้เด็กวัยรุ่นทราบวิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์โดยการคุมกำเนิด กอรปกับเด็กวัยรุ่นในยุคปัจจุบันมีการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายรวดเร็ว เป็นสาวเร็ว บางครั้งเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 มีประจำเดือนและมีความรู้สึกทางเพศแล้ว จนบางครั้งครูยังตามพัฒนาการของเด็กไม่ทัน จึงควรมีการสอนเรื่องเพศศึกษาแก่เด็กตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งตัวแทนจากกระทรวงสาธารณสุขก็มีความเห็นคล้ายคลึงกันในเรื่องการห้ามไม่ให้มีเพศสัมพันธ์สำหรับวัยรุ่นเป็นเรื่องที่แก้ไขยาก แต่สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์เพื่อลดการตั้งครรภ์และโรคติดต่อที่จะตามมาและควรเน้นการสอนเพศศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6

ในขณะที่ตัวแทนจากครอบครัวที่มีวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์มีความเห็นที่แตกต่างที่ไม่ต้องการให้เด็กวัยรุ่นเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้โดยง่าย และยังมีมุมมองการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ในทางลบ ควรต้องเรียนจบ มีงานทำ รับผิดชอบชีวิตตัวเองได้จึงจะถือว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม และมีมุมมองว่าเด็กในยุคปัจจุบันทำงานหนักไม่เป็น ขาดความรับผิดชอบ เกียจคร้านและไม่มีทักษะชีวิต

ส่วนประเด็นด้านความช่วยเหลือนั้น ตัวแทนคุณครูจากโรงเรียนมัธยมมองว่าครอบครัว ควรให้เวลา ใส่ใจและดูแลลูกหลานอย่างใกล้ชิดเป็นการบ่มเพาะพฤติกรรมที่มาจากรากหญ้าของครอบครัว ปัจจุบันพบว่า วัฒนธรรมในการเลี้ยงดูลูกเปลี่ยนแปลงไป เลี้ยงลูกโดยใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

โทรศัพท์ เด็กไม่งอแง เลี้ยงง่าย พ่อ แม่สบาย ไม่ต้องมาคอยเฝ้าเลี้ยงดูลูกอยู่ตลอดเวลา แต่จะทำให้พฤติกรรม ความห่างเหินระหว่างลูกและพ่อ แม่ มีมากขึ้น และยังนำไปถึงพฤติกรรมที่สุ่มเสี่ยงของเด็กวัยรุ่นที่จับกลุ่มกันพูดคุย ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในตอนเย็นหลังเลิกเรียน ไม่ค่อยเข้าบ้าน

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยนครพนมนำเสนอผลงานวิจัยการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิง พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากครอบครัวแตกแยก พ่อ แม่ หย่าร้าง พ่อติดสุรา ยาเสพติด และไม่ได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัว มีฐานะยากจน จึงควรมีหน่วยงานของภาครัฐฯ เข้าไปให้การสนับสนุนช่วยเหลือ นอกจากนั้น ตัวแทนจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีมุมมองว่าผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดต้องให้ความรู้ ความเข้าใจกับเด็กในเรื่องของความรัก ความสัมพันธ์ ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เพื่อให้เด็กได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ มากขึ้น ให้เด็กได้มีทักษะชีวิตที่สำคัญจำเป็นต่างๆ เพื่อให้เด็กสามารถยับยั้งปัญหาที่กำลังจะเกิดได้อย่างปลอดภัย และหากเกิดปัญหาขึ้นแล้วให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพและความสามารถของตนในการดำเนินชีวิตต่อไป

2. ประเด็นความช่วยเหลือของภาครัฐฯ ผู้มีส่วนร่วม และภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมประชุมได้นำเสนอการให้ความช่วยเหลือของแต่ละเครือข่ายต่อวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

2.1 ตัวแทนครูจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพิ่มเติมข้อมูลว่า นักเรียนที่เข้าเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กที่ออกจากระบบการศึกษาปกติ จะมีเด็กหญิงวัยรุ่นที่อายุ 15-19 ปี ซึ่งทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จะเชิญตัวแทนจากโรงพยาบาลมาให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ สอนเรื่องทักษะชีวิต และจัดหลักสูตรเพื่อสอนเกี่ยวกับการงานและอาชีพ

2.2 ตัวแทนครูจากโรงเรียนมัธยม ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันโรงเรียนมีการสอนเรื่องเพศศึกษายังไม่รอบด้าน เน้นการสอนเกี่ยวกับสรีระ พัฒนาการทางเพศและปลูกฝังให้เด็กหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน แต่ไม่ได้แนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อต้องมีเพศสัมพันธ์ทั้งแบบตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ ส่งผลให้เด็กไทยขาดทักษะการจัดการเรื่องเพศ ไม่เห็นด้วยกับความเท่าเทียมทางเพศ สิทธิ ความเสมอภาค และความหลากหลายทางเพศ แต่ยอมรับได้กับความรุนแรงในครอบครัว มีสถานศึกษาอีกจำนวนมากที่ไม่ได้จัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาอย่างจริงจัง กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปแบบเน้น “ผู้สอน” เป็นศูนย์กลางมากกว่าการมีส่วนร่วมของ “ผู้เรียน” ทำให้การนำความรู้หรือทักษะที่ได้จากการเรียนไปใช้นั้น

เกิดขึ้นน้อยมาก นอกจากนั้นโรงเรียนมีการสอนเพศศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีโครงการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนในโรงเรียน และมอบทุนการศึกษาให้กับครอบครัวที่ฐานะยากจน โดยมีมุมมองว่าเด็กที่มาจากครอบครัวยากจนจะมีโอกาสตั้งครรภ์ในวัยเรียนมากกว่าเด็กที่มีฐานนะปานกลางและร่ำรวย ทั้งนี้ ยังมีคลินิกเพื่อนช่วยเพื่อน Youth Counselor (YC) ชมรมเพื่อนที่ปรึกษา แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเพราะไม่ค่อยมีเด็กนักเรียนไปใช้บริการให้คำปรึกษาเนื่องจากอายเพื่อน อายครูในการเข้าไปปรึกษาเรื่องเพศ

ตัวแทนครูจากโรงเรียนมัธยมต้องการ 1) การสนับสนุนจากหน่วยงานสาธารณสุขเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับเพศและการป้องกันการตั้งครรภ์บ่อยขึ้น และจัดการสอนในลักษณะกลุ่มย่อยเพราะสภาพปัจจุบัน มีการจัดการสอนเป็นกลุ่มใหญ่ในนักเรียนทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายพร้อมกัน เด็กส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจ บางคนอายและไม่กล้าซักถาม จึงอยากให้เจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้ อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง หรือจัดให้เจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยสอนให้ความรู้ในชั่วโมงแนะแนวในทุกสัปดาห์ 2) ควรมีการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในการเขียนโครงการและมีการจัดทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิงซึ่งเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและส่งผลกระทบในวงกว้างทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ ทั้งต่อวัยรุ่น ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ ซึ่งหลายหน่วยงานของภาครัฐเอง ทิศทางการดำเนินการเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำและไม่มีการวางแผนงานร่วมกัน 3) ครูผู้สอนเพศวิถีศึกษาส่วนใหญ่ คือ ครูแนะแนว ควรเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมเรื่องเพศวิถีศึกษาโดยเฉพาะ มีทักษะด้านการสอนเรื่องเพศและเฉพาะด้าน ควรเป็นคนเก่ง มีความรอบรู้ เข้าใจและเข้าถึงนักเรียน มีความรู้เรื่องเพศวิถีและการป้องกันการตั้งครรภ์โดยตรง ครูผู้ทำการสอนจะได้สอนนักเรียนได้โดยไม่กระดากปาก ไม่เขิน อาย เน้นการสอนแบบบรรยายมากกว่ากิจกรรม

2.3 นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยนครพนม มีมุมมองการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นว่าเปลี่ยนไปจากเดิม การมีเพศสัมพันธ์กลายเป็นเรื่องของความอยากรู้ อยากเห็น และอยากลอง ไม่รักนวลสงวนตัว มีมุมมองและทัศนคติเกี่ยวกับการมีแฟนแตกต่างไปจากอดีต การไม่มีแฟนถือเป็นเรื่องผิดปกติในยุคโลกาภิวัตน์ ขาดการยับยั้งชั่งใจ เอาแบบอย่างเพื่อน มีค่านิยมตามกลุ่มเพื่อน การมีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นได้จากเพื่อนแนะนำเพื่อน มีการนัดพบกันตามสถานที่ต่างๆ การเช่าอาศัยอยู่หอพักโดยไม่มีผู้ปกครองมาคอยกำกับ ดูแล การดื่มสุราของมึนเมา ทำให้มีโอกาสมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย นอกจากนั้น วัยรุ่นทราบว่าการป้องกันการตั้งครรภ์ทำโดยการใช้ถุงยางอนามัยหรือการใช้ยาคุมกำเนิด แต่ก็ยังเกิดการตั้งครรภ์ ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า การมีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรกจะไม่มีการป้องกันตัวเอง อาจเกิดจากการไม่ได้วางแผนที่จะมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่แรก หรือมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจจึงตั้งครรภ์ วัยรุ่นหญิงบางส่วนมีการป้องกันแต่มีลักษณะทำแบบไม่สม่ำเสมอ ไม่มีถุงยางอนามัยหรือมีแต่ไม่ได้ใช้ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ กินยาหรือ

ฉีดยาคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอจึงทำให้อัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสูง ทุกอย่างที่กล่าวมานั้น เกิดจากการขาดความตระหนักถึงผลกระทบของการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม และควรให้ความสำคัญประเด็นดังกล่าวเพื่อที่ว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้เด็กได้ทราบและตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นนี้ พร้อมกันนี้ต้องให้เด็กได้รับทราบถึงทางออกเมื่อเกิดเหตุการณ์ตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ไว้ด้วย

2.4 ตัวแทนจากกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่นักวิชาการสาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ มองถึงการให้ความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ จากข้อมูลงานวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ทราบถึงวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์แต่ทำไม่สม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นทุกคนทราบแต่ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง มีวิธีการป้องกันอีกทางหนึ่งที่ช่วยป้องกันการตั้งครรภ์ คือ การใช้ยาคุมกำเนิดฉุกเฉิน หลังมีเพศสัมพันธ์ แต่เมื่อสอบถามเด็ก พบว่า มีความลำบากในการเข้าถึงแหล่งที่จำหน่าย สถานที่จำหน่ายมีไม่มาก มีราคาแพง และยังไม่มีการสนับสนุนให้ใช้วิธีการคุมกำเนิดดังกล่าวจากภาครัฐ

ปัจจุบันมีนโยบายเกี่ยวข้องกับการป้องกันการตั้งครรภ์มากมาย อาทิ 1) นโยบายกระทรวงสาธารณสุข ให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สนับสนุนให้วัยรุ่นหญิงที่มีความเสี่ยงในการตั้งครรภ์และหญิงที่ตั้งครรภ์ซ้ำ ขณะมีอายุไม่เกิน 20 ปี สามารถรับบริการฝังยาคุมกำเนิดแบบ 1 หลอด และป้องกันการตั้งครรภ์ได้ 3 ปี โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย แต่พบว่าการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร เด็กเข้ามาใช้บริการการฝังยาคุมกำเนิดน้อยและบางคนก็มาให้เอาออกเนื่องจากผลข้างเคียงจากการฝังยาคุมกำเนิด 2) นโยบายกระทรวงสาธารณสุขให้มีการจัดตั้งคลินิกวัยใสในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่ง เพื่อให้มีการให้คำปรึกษาให้กับเด็กวัยรุ่น แต่พบว่า คลินิกวัยใสในสถานพยาบาลบางแห่งยังไม่มีการจัดตั้งอย่างเป็นกิจจะลักษณะ บุคลากรไม่เพียงพอ และเด็กวัยรุ่นที่เข้ามาใช้บริการถือว่ายังมีน้อยมาก 3) นโยบายระดับจังหวัด เน้นการขับเคลื่อนโดยภาคีเครือข่ายระดับจังหวัด ระดับอำเภอ แต่อัตราการตั้งครรภ์ในเด็กวัยรุ่น ก็ยังไม่ลดลงมากนัก

2.5 ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่นายกเทศมนตรี นายยกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข คิดเห็นว่า หน่วยงานมีงบประมาณที่สนับสนุนกิจกรรมจากกองทุนหลักประกันสุขภาพส่วนท้องถิ่น ให้กับหน่วยงานสาธารณสุขยังมีไม่เพียงพอทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมทำได้ไม่เต็มที่

2.6 ตัวแทนจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ข้อเสนอว่าหน่วยงานจัดการรณรงค์ให้สังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ มียุทธศาสตร์และแผนระดับจังหวัด โดยมีกิจกรรมต่างๆ อาทิ การสอนให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน การสอนทักษะชีวิต การฝึกอบรมอาชีพต่างๆ รวมทั้งจัดตั้งกลุ่ม คุณแม่วัยใสใส่ใจอนาคต มีการจัดตั้งที่พักพิงชั่วคราวให้แก่แม่วัยใส มีโครงการเพิ่มต้นทุนแม่วัยใสซึ่งเอื้อให้แม่วัยใส

สามารถเรียนหนังสือไปพร้อมกับเลี้ยงลูก เป็นเวลา 3 ปี โครงการ Stop Teen Mom “หยุดการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น” ซึ่งโครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อลดและชะลอปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นโดยมีเครือข่ายคอยดูแลช่วยเหลือ แต่ทุกโครงการที่กล่าวถึง มีเด็กวัยรุ่นเข้าไปใช้บริการในจำนวนที่น้อยมากยิ่งในตัวอำเภอ ไม่มีวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์เข้าไปใช้บริการเลย การจัดการเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงข้อมูลความช่วยเหลือยังต้องดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกับการรณรงค์ดังกล่าว

2.7 ตัวแทนจากภาคประชาชน ผู้ทรงคุณวุฒิ แกนนำครอบครัว อาสาสมัครสาธารณสุข ระบุว่า ปัจจุบันเด็กติดโทรศัพท์ ตื่นเช้ามาอันดับแรก คือจับโทรศัพท์ ก่อนนอนก็ต้องเล่นโทรศัพท์ เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องเพศก็เลือกที่จะสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และสอบถามจากเพื่อนมากกว่าการปรึกษาพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง มีเด็กบางคน ที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองไปทำงานต่างจังหวัด หรือพ่อ แม่ หย่าร้าง ต้องพักอาศัยอยู่กับญาติ และเป็นนักเรียนจากนอกเขตเทศบาล บางคนเช่าหอพักอยู่กับเพื่อนเพื่อเข้ามาเรียนหนังสือในตัวเมืองและมีเพศเสรีในเด็กวัยใสระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงอายุระหว่าง 13-15 ปี

ผลจากการวิเคราะห์และประมวลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะและความต้องการของวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์จากภาคประชาชนและภาครัฐฯ ของผู้มีส่วนร่วมและภาคีเครือข่ายของจังหวัดนครพนม มีข้อเสนอเชิงนโยบายการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดนครพนม มีดังนี้

1.ประเด็นเพศศึกษา

การสอนหรือการให้ความรู้ด้านเพศศึกษา ต้องเน้นรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เนื้อหาง่ายต่อความเข้าใจ ไม่มีอคติทางเพศ หรือการกีดกั้นระหว่างเพศหญิงชาย เด็กและผู้ใหญ่ ให้เป็นการสอนหรือการแนะนำที่ง่ายต่อความเข้าใจ เคารพสิทธิ ซึ่งสามารถทำได้ ดังนี้

1.1 พัฒนาระบบการจัดการเรียนเพศศึกษา ต้องบรรจุเพศวิถีไว้ในการเรียนการสอนในระบบของกระทรวงศึกษาธิการ และควรมีการจัดการเรียนการสอน เรื่องเพศศึกษาเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 ควรเน้นในเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

1.2 ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันจัดทำนโยบายเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาโดยจัดทำเป็นแผนงาน ราย 6 เดือน หรือราย 1 ปี และแผนระยะยาว รวมทั้ง มีการรายงานให้ผู้บริหารระดับจังหวัด ภาคีเครือข่ายและชุมชน รับทราบข้อมูลเป็นระยะตามแผนงานที่กำหนดไว้

1.3 จัดให้มีกลไกการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบจากหน่วยงานศึกษาธิการจังหวัด ในการขับเคลื่อนนโยบายและกำกับคุณภาพการดำเนินการจัดการเรียนรู้ของทุกระบบการศึกษา โดยจัดให้มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในระดับสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง อันจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ครูผู้สอนเรื่องเพศศึกษา ควรคัดเลือกครูที่มีทัศคติที่ดี ไม่มีอคติเรื่องเพศ เปิดใจกับเหตุการณ์ในยุคปัจจุบันและควรมีการจัดอบรมและพัฒนาครูผู้สอนเพศศึกษาให้มีความรู้รอบด้าน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี และผ่านการอบรม อย่างน้อย 18 ชั่วโมงต่อเนื่อง ปีละ 1-2 ครั้ง

1.5 การให้ความรู้แก่นักเรียนในสถานศึกษา

- ไม่ควรจัดการสอนในนักเรียนกลุ่มใหญ่เกินไป เพราะเด็กมักจะไม่ค่อยสนใจ และบางคนอายเพื่อนจึงไม่กล้าที่จะถามในสิ่งที่ตนสงสัยและอยากรู้
- ต้องแยกการสอนเพศศึกษาระหว่างเพศชายและเพศหญิง เด็กวัยรุ่นหญิงไม่กล้าพูดหรือสอบถามเมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนชาย

1.6 สถานศึกษา ชุมชน ครอบครัว และภาคีเครือข่าย ต้องทำให้เรื่องเพศศึกษาและเพศวิถี เป็นเรื่องปกติ เปิดเผยได้ ทุกคนสามารถเรียนรู้และยอมรับความจริงเกี่ยวกับจุดเปลี่ยนของสังคมไทยและเน้นการมีเพศสมพันธ์ที่ปลอดภัย

1.7 สถานศึกษาควรมีการจัดการอบรมทักษะพ่อ แม่ คุยกับลูกเรื่องเพศ อย่างเป็นทางการและมีความต่อเนื่อง สามารถช่วยให้การสอนเพศวิถีศึกษาเป็นไปอย่างรอบด้าน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว อันเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยลดปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในเด็กด้วย รวมทั้ง ครอบครัวต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ความรัก ความอบอุ่น ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข และควรดูแล สอดส่อง การใช้สื่อออนไลน์และการใช้โทรศัพท์

1.8 กระทรวงสาธารณสุข ต้องออกไปให้ความรู้ในสถาบันการศึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยเข้าไปให้ความรู้ในชั่วโมงแนะแนว ทุก 1 เดือน เข้าถึงเชิงรุกในโรงเรียน ชุมชน ให้มากขึ้น โดยการประสานงานร่วมกับครูอนามัยโรงเรียน ให้การส่งเสริมและสนับสนุนคลินิกให้คำปรึกษาในโรงเรียน สนับสนุนวัสดุ-อุปกรณ์ และสื่อ ให้แก่โรงเรียน กศน. ร่วมติดตาม ประเมินผล แก้ไขปัญหาอุปสรรคและวางแผนงานร่วมกัน เดือนละ 1 ครั้ง

1.9 ระดับจังหวัด สนับสนุนการทำงานระหว่างหน่วยงานระดับจังหวัดและพื้นที่ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น กำหนดให้มีบทบาทและภารกิจร่วมในการจัดการอบรม การพัฒนาครูผู้สอนเพศวิถีศึกษา สร้างความตระหนักแก่ผู้บริหารสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญของเพศวิถีศึกษา รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลและให้การสนับสนุนการสอนเพศวิถีศึกษา อย่างจริงจัง ทั่วถึงและต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

2. ประเด็นการป้องกัน

2.1 กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีการออกแบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมอย่างรัดกุมและรอบด้าน มีการประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ให้ทั่วถึงทั้งในชุมชนเมืองและชนบทโดยใช้เครือข่ายในการทำงาน เพื่อให้เด็กที่คลอดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์จะได้ไม่ถูกทอดทิ้งและเป็นภาระของสังคม เน้นการติดตามและประเมินผลเพื่อให้เกิดผลสำเร็จและเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยเน้นการป้องกันการตั้งครรภ์และการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง จะต้องคอยดูแลบุตรหลานใกล้ชิด ให้ความรัก ความอบอุ่น สอดส่องพฤติกรรมผิดปกติ และคอยเป็นที่ปรึกษาให้กับลูกได้ในทุกเรื่อง พูดคุยเรื่องเพศ กับลูกในทุกโอกาส โดยเริ่มตั้งแต่เด็กเล็กเสมือนเป็นเรื่องราวที่สามารถพูดคุยได้ตามปกติ ต้องเปิดกว้างมุมมองเรื่องเพศ ไม่ปิดกั้นความคิดหรือมองว่าเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องไกลตัว ยังไม่ถึงเวลาที่เด็กจะต้องรับรู้ หรือมองว่าเป็นเรื่องของโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบให้มีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2.3 แกนนำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข และครอบครัว จะต้องคอยสอดส่องดูแลเด็ก ในชุมชนไม่ให้มีแหล่งมั่วสุมดื่มสุราหรือเสพยาเสพติด ถ้าชุมชนและครอบครัวจัดการกันเองไม่ได้ จะต้องประสานงานหรือส่งต่อข้อมูลให้กับตำรวจเพื่อให้ออกไปปราบปรามและให้ความช่วยเหลือ

2.4 เจ้าของหอพักหรือห้องเช่าที่มีนักเรียนเช่าพักอาศัย ควรกำหนดกฎ ระเบียบ ปฏิบัติของการเช่าหรือเข้าพักอย่างชัดเจน เรื่อง การห้ามดื่มสุรา สูบบุหรี่ ต้องคอยสอดส่อง ดูแลและห้ามปรามหรือตักเตือน ผู้ฝ่าฝืนกฎ ระเบียบ ห้ามไม่ให้มีการรวมกลุ่มมั่วสุมในห้องเช่าและจัดให้มีบริการถุงยางอนามัยฟรี โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อขอสนับสนุนถุงยางอนามัย พร้อมประสานให้มีเจ้าหน้าที่ออกให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา การป้องกันการตั้งครรภ์และการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกวิธี

2.5 คลินิกวัยใสในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคลินิกวัยใสทุกแห่ง จัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง เป็นผู้มีบุคลิกดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เข้าใจแนวคิดและพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น เพื่อให้เด็กกล้าที่จะเข้ามารับการปรึกษาและไว้วางใจในผลลัพธ์ของการเข้ารับการบริการมากขึ้น ประชาสัมพันธ์คลินิกในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ประชาชนหรือกลุ่มวัยรุ่นให้รับรู้ โดยประสานงานกับเครือข่าย อาสาสมัครสาธารณสุข รวมทั้งการจัดระบบ call center, hotline สายด่วน เพื่อให้สามารถให้คำปรึกษาได้ ตลอด 24 ชั่วโมง

2.6 ระดับจังหวัด มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนของจังหวัด ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น อัตราการตั้งครรภ์ อัตราการคลอดของวัยรุ่น จำนวนโรงเรียนที่มีการดำเนินการตามมาตรการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและมาตรการในการช่วยเหลือ ดูแล เด็กนักเรียนที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนและหลังคลอด รวมทั้งกำหนดเป้าหมายทุกตัวชี้วัดและนำข้อมูลผลการปฏิบัติงานตามนโยบายมาพิจารณาประกอบการปรับเป้าหมายในช่วงระยะให้เหมาะสม

3. ประเด็นการศึกษา

3.1 ระดับจังหวัด จากผู้อำนวยการโรงเรียน พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ควรมีการเสนอแนวคิดการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ ในระดับที่สูงขึ้นต่อไปเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และไม่พร้อมที่จะกลับไปเรียนในสถานศึกษาเดิมหรือที่ต้องเดินทางไปศึกษาที่โรงเรียนอื่นที่อยู่ห่างไกลจากการดูแลของผู้ปกครองเนื่องจากอับอายหรือยังไม่ได้การยอมรับจากกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มคนจากสถานศึกษาเดิม โรงเรียนดังกล่าวนี้จะช่วยเหลือให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและประสงค์จะเรียนหนังสือต่อได้เข้าพักอาศัยอยู่แบบประจำหรือสามารถเดินทางไปเรียน แบบไป เช้า- เย็น กลับ และได้เข้าเรียนเสมือนว่าได้ไปโรงเรียนตามปกติ ขณะเดียวกันยังเป็นสถานที่ในการเตรียมความพร้อมเด็กให้มีการดูแลตัวเองในขณะตั้งครรภ์ มีการเรียนเสริมเรื่องการปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ ขณะคลอดบุตร หลังคลอดบุตร และการวางแผนการใช้ชีวิตภายหลังการคลอด รวมทั้ง เป็นสถานที่ของวัยรุ่นที่จะได้พบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเผชิญกับสถานการณ์และการจัดการกับปัญหากับกลุ่มเพื่อนๆ ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่รู้สึกแตกต่างกับคนอื่นๆ ลดความกดดันจากครอบครัว ชุมชน และสังคมที่อยู่รอบข้าง ภายใต้การกำกับดูแลจากสหวิชาชีพที่หมุนเวียนเข้าไปให้การดูแลในโรงเรียน หรือหากวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ประสงค์เรียนต่อ โรงเรียนจะต้องจัดหลักสูตรในการเรียนเสริมเกี่ยวกับการงานและอาชีพเพื่อเป็นทางเลือกให้เด็กได้เรียนและมีความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ต่อไป ในอนาคต

3.2 จัดให้มีวิทยากรที่เคยผ่านประสบการณ์ชีวิตตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน มาพูดคุยหรือแบ่งปันประสบการณ์ที่ได้ก้าวข้ามต่อปัญหาที่เผชิญในโรงเรียนหรือ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ หรือแรงจูงใจในการใช้ชีวิตในอนาคตเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

3.3 ภาครัฐและเอกชนทุกระดับ ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการให้การสนับสนุนแนวคิดหรือสนับสนุนเงินทุนในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น โดยทีมผู้วิจัยอาจเป็นนักเรียนในโรงเรียนหรือวัยรุ่นที่ผ่านประสบการณ์การตั้งครรภ์และต้องการบอกเล่า

เรื่องราวในลักษณะพี่สอนน้องผ่านการวิจัย หรือต้องสนับสนุนให้ในพื้นที่ มีทีมวิจัยที่จะศึกษาและสะท้อนแนวคิด ความต้องการของวัยรุ่นทั้งหญิง ชาย มุมมองเรื่องเพศวิถีในแต่ละกลุ่มอายุ แต่ละอาชีพ ค่านิยมของวัยรุ่นในแต่ละบริบทของแต่พื้นที่ ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อสะท้อนภาพปัญหาที่แท้จริงของพื้นที่และวางแผนการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด

4. ประเด็นการดูแลทางด้านสุขภาพ และการประกอบอาชีพและอื่นๆ

4.1 ภาคีเครือข่าย พัฒนาระบบการส่งต่อวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม หรือทารกที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมเข้าสู่ระบบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกระดับ

4.2 รัฐบาลต้องสนับสนุนให้องค์กรในชุมชนที่มีอยู่เดิมหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ทำงานร่วมกันและมีความสอดคล้องกันในเชิงนโยบายระหว่างรัฐบาล เอกชน ท้องถิ่น ในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่อยู่นอกระบบของโรงเรียน ให้มีอาชีพและมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตร มีรายได้ และนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สนับสนุนงบประมาณโครงการต่างๆ แก่หน่วยงานราชการหรือชุมชนที่มีแผนงานและแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

4.3 โรงพยาบาลในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรมีการจัดพื้นที่ในโรงพยาบาลที่เป็นสัดส่วนและกำหนดพื้นที่ชัดเจนเพื่อให้วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ สามารถเข้าถึงการบริการและขอรับคำปรึกษาเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ การคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัว การป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ การฝากครรภ์ การปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ การคลอดบุตร การดูแลตนเองและบุตรหลังคลอด ตลอดจนการให้คำปรึกษาการวางแผนชีวิตภายหลังการคลอด

4.4 หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน ควรสนับสนุนให้การฝากครรภ์และการคลอดบุตรที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์เข้ารับบริการในโรงพยาบาลได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อให้การดูแลและส่งเสริมให้วัยรุ่นหญิงมีการดูแลตนเองขณะตั้งครรภ์ที่ถูกต้อง ลดภาระค่าใช้จ่ายและเข้าถึงการบริการอื่นๆ ได้มากขึ้น

สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิงจังหวัดนครพนม

ประเด็น	สถานการณ์/สภาพปัญหา	แนวคิดในการจัดทำนโยบาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	กิจกรรม	หน่วยงานที่รับข้อเสนอเป็นรับผิดชอบ	การส่งต่อนโยบาย
ด้านเพศศึกษา	- หญิงตั้งครรภ์มีความรู้แต่ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ - เรื่องเพศเป็นเรื่องที่น่าอายไม่ควรพูดถึง -พบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุน้อยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น -พ่อแม่ ผู้ปกครอง ยังไม่เปิดรับในการพูดคุยเรื่องเพศ การป้องกันการตั้งครรภ์กับบุตรหลาน ผู้ปกครองยังมองเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าอายไม่ควรพูดถึง - บุตรหลานไม่กล้าพูดคุยปรึกษาเรื่องเพศกับผู้ปกครอง แต่เลือกที่จะปรึกษาเพื่อนหรือแม้แต่การหาข้อมูลด้าน	ใช้แนวคิดเรื่องเพศวิถี (sexuality) ซึ่งเป็นเรื่องเพศของปัจเจกบุคคล ความเชื่อค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ความรู้สึก ความปรารถนาทางเพศ ความสุขทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศและเพศภาวะ รสนิยมทางเพศ คู่สัมพันธ์ทางเพศ การให้ความหมายกับคู่ความสัมพันธ์ทางเพศในแต่ละบุคคล ตลอดจนพฤติกรรมทางเพศ เพศวิถีถูกกำหนดโดยบทบาทเพศ เพศวิถีจึง	พัฒนาระบบการจัดการเรียนเพศศึกษา ต้องบรรจุเพศวิถีไว้ในการเรียนการสอน	- จัดการเรียนการสอน เรื่องเพศศึกษาเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 ให้เป็นรูปแบบที่ง่าย สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ และไม่มีอคติทางเพศ เคารพสิทธิ เน้นเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย - ฝึกอบรมครูผู้สอน ให้มีทักษะการเรียนการสอนเพศศึกษา - พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้รอบด้าน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี เน้น “ผู้เรียน” เป็นศูนย์กลาง - ส่งเสริมครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้มีบทบาทในการสอนเรื่องเพศวิถี ให้ดีขึ้น	- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	- ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ - จัดทำข้อตกลงในการดำเนินงาน -จัดกระบวนการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตและเพิ่มศักยภาพครูผู้สอนและแกนนำนักเรียน
-						

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

	ผ่านช่องทางออนไลน์ซึ่งอาจจะเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง - ครูผู้สอนเรื่องเพศศึกษาบางคนยังมีความรู้ไม่รอบด้าน และบางคนยังมีทัศคติที่ไม่ดี มีอคติและยังไม่เปิดใจกับสถานการณ์เรื่องเพศของวัยรุ่นในปัจจุบัน - ผู้เรียนนำความรู้หรือทักษะที่ได้จากการเรียนมาใช้ได้น้อย เด็กมักจะไม่ค่อยสนใจและบางคนอายเพื่อนโดยเฉพาะเพื่อนต่างเพศจึงไม่กล้า ที่จะถามในสิ่งที่ตนสงสัยและอยากรู้ - ครูผู้สอนยังไม่สามารถตอบปัญหาเรื่องเพศได้ตรงจุดได้ บางคนยังรู้สึกเคอะเขินขณะที่นักเรียนสอบถามเรื่องเพศ - เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันมีมุมมองเรื่องเพศ การมีเพื่อนชาย มีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติ	เป็นเรื่องที่สำคัญในกระบวนการเรียนการสอนของเด็กวัยรุ่นในปัจจุบันการสอนก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและสามารถป้องกันการตั้งครรภ์ได้		- คัดเลือกครูที่มีทัศคติที่ดี ไม่มีอคติเรื่องเพศ เปิดใจกับเหตุการณ์ในยุคปัจจุบัน และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี และผ่านการอบรม อย่างน้อย 18 ชั่วโมง ต่อเนื่อง ปีละ 1 -2 ครั้ง - จัดรูปแบบการเรียนเพศศึกษาที่เข้าใจง่ายและจัดการเรียนในสถานศึกษาลักษณะกลุ่มย่อย และแยกการเรียนระหว่างเพศชายและเพศหญิง - ผลิตสื่อเรื่องเพศศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน -จัดแผนในการเข้าไปให้ความรู้ด้านเพศศึกษาให้กับสถานศึกษา พร้อมทั้งสนับสนุนวัสดุ-อุปกรณ์ การป้องกันการ	- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และภาคีเครือข่าย ทำงานร่วมกัน - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - ทุกภาคส่วน	 -จัดทำสื่อการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตให้เหมาะสมและเข้าใจง่าย -กำหนดการสอนเพศศึกษาไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

	-หลายภาคส่วนมีนโยบายการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิงแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่มีระบบกำกับติดตามอย่างจริงจังเพื่อให้นำนโยบายสู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ			ตั้งครรภ์ อาทิ ถุงยางอนามัย ยาคุมกำเนิด	- ทุกภาคส่วน	
				- สถานศึกษาจัดมีการจัดการอบรมทักษะพ่อ แม่ คุยกับลูกเรื่องเพศ อย่างเป็นทางการและมีความต่อเนื่อง สามารถช่วยให้การสอนเพศวิถีศึกษาเป็นไปอย่างรอบด้าน	- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	-มีการจัดโครงการบูรณาการของทุกภาคส่วนในการจัดอบรมทักษะ พ่อแม่คุยกับลูกเรื่องเพศ
				- สถานศึกษา ชุมชน ครอบครัว และภาคีเครือข่ายประสานความร่วมมือเพื่อทำให้เรื่องเพศศึกษาและเพศวิถี เป็นเรื่องปกติ เปิดเผยได้ ทุกคนสามารถเรียนรู้และยอมรับความจริงเกี่ยวกับจุดเปลี่ยนของสังคมไทยและเน้นการมีเพศสมพันธ์ที่ปลอดภัยและการป้องกันการตั้งครรภ์	- ทุกภาคส่วน	
				- สนับสนุนให้มีการจัดทำนโยบายเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาร่วมกัน โดยจัดทำเป็นแผนงานร่วมกันระยะสั้น (6	- ทุกภาคส่วน	-จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันของทุกภาคส่วนและมีการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

				เดือน หรือราย 1 ปี) และแผนระยะยาว รวมทั้ง มีการรายงานข้อมูลแผนงานที่กำหนดไว้ ให้ผู้บริหารระดับจังหวัดรับทราบ และจัดให้มีกลไกการกำกับติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบาย ในระดับสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง ซึ่งช่วยให้การจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น - ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวให้มีความรัก ความอบอุ่นอันจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในเด็กวัยรุ่น - ครอบครัวให้ความดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ให้ความรัก ความอบอุ่น ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข และดูแลสอดส่องการใช้สื่อออนไลน์และการใช้โทรศัพท์ - จัดให้มีการให้ความรู้ในสถาบันการศึกษาให้บ่อยครั้งขึ้น เช่น ชั่วโมงแนะแนวของทุก 1 เดือน เข้าถึง	- สำนักงานศึกษาธิการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และภาคีเครือข่าย ทำงานร่วมกัน - จังหวัดและทุกภาคส่วน	ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

				เชิงรุกในโรงเรียน ชุมชน ให้มากขึ้นโดยการประสานงานร่วมกับครูอนามัยโรงเรียน ให้การส่งเสริมและสนับสนุนคลินิกให้คำปรึกษาในโรงเรียน สนับสนุนวัสดุ-อุปกรณ์ และสื่อ ให้แก่โรงเรียน กศน. ร่วมติดตาม ประเมินผล แก้ไขปัญหาอุปสรรคและวางแผนงานร่วมกันเดือนละ 1 ครั้ง - ระดับจังหวัด สนับสนุนการทำงานระหว่างหน่วยงานระดับจังหวัดและพื้นที่ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น กำหนดให้มีบทบาทและภารกิจร่วมในการจัดการอบรม การพัฒนาครูผู้สอนเพศวิถีศึกษา สร้างความตระหนักแก่ผู้บริหารสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญของเพศวิถีศึกษา รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลและให้การสนับสนุนการสอนเพศวิถีศึกษา อย่างจริงจัง ทั่วถึงและต่อเนื่อง		

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ด้านการป้องกัน -	- วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่มีรายได้ต้องการหาเงินรายได้เพื่อเอามาใช้จุนเจือครอบครัว บางคนต้องการเรียนต่อแต่ไม่ทราบช่องทาง -สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น ไม่มีการพูดคุยเรื่องเพศ ปิดโอกาสการพูดคุยเรื่องเพศ - การสอดส่องพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นของคนในชุมชนไม่เข้มแข็ง - วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่ทราบหน่วยงานที่ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือ - วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่หรือพ่อแม่หย่าร้าง หรือบางคนต้องไปพักหอพักเพื่อเรียนหนังสือ ซึ่งมีพฤติกรรมการเที่ยวกลางคืน การดื่มแอลกอฮอล์	ใช้แนวคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดาเนินงานพัฒนา ร่วมคิดตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์การและบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย รัฐบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ครู พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข	มีการออกแบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมอย่างรัดกุมและรอบด้าน	- ประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว เป็นต้น สื่อบุคคล อาทิ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู อาจารย์ หรืออาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ให้ทั่วถึงทั้งในชุมชนเมืองและชนบทโดยใช้เครือข่ายในการทำงาน เพื่อให้เด็กที่คลอดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์จะได้ไม่ถูกทอดทิ้งและเป็นภาระของสังคม เน้นการติดตามและประเมินผลเพื่อให้เกิดผลสำเร็จและเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยเน้นการป้องกันการตั้งครรภ์และการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง - ครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ให้ความดูแลบุตรหลานใกล้ชิด ให้ความรักความอบอุ่น สอดส่องพฤติกรรมผิดปกติ และคอยเป็นที่ปรึกษาให้กับลูกในทุกเรื่อง พูดคุยเรื่องเพศ กับลูกในทุกโอกาส โดยเริ่มตั้งแต่เด็กเล็กเสมือนเป็นเรื่องราวที่สามารถพูดคุยได้ตามปกติ เปิดกว้างมุมมองเรื่องเพศ ไม่ปิดกั้นความคิดหรือ	กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ - ครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และคนในชุมชน	-จัดหาช่องทางประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ทั่วถึงทั้งในเมืองและในชนบท

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

	- วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ ขาดการดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่ผู้ปกครอง มีพฤติกรรมความเสี่ยง เช่น เที่ยวกลางคืน ดื่มแอลกอฮอล์ พักอาศัยอยู่หอพักเพียงลำพัง	แกนนำชุมชน แกนนำครอบครัว นักวิจัยมหาวิยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ อาสาสมัครสาธารณสุข มารับฟังสะท้อนปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิงจังหวัดนครพนม		มองว่าเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องไกลตัว ยังไม่ถึงเวลาที่เด็กจะต้องรับรู้ หรือมองว่าเป็นเรื่องของโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบให้มีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน - มีการสอดส่องดูแลเด็ก ในชุมชนไม่ให้มีแหล่งมั่วสุมดื่มสุราหรือเสพยาเสพติด ถ้าชุมชนและครอบครัวจัดการกันเองไม่ได้ ต้องมีประสานงานหรือส่งต่อข้อมูลให้กับตำรวจเพื่อให้ออกไปปราบปรามและให้ความช่วยเหลือ - เจ้าของหอพักหรือห้องเช่าที่มีนักเรียนเช่าพักอาศัย กำหนดกฎ ระเบียบปฏิบัติของการเช่าหรือเข้าพักอย่างชัดเจน เรื่อง การห้ามดื่มสุรา สูบบุหรี่ คอยสอดส่อง ดูแล ห้ามปราม ตักเตือน ผู้ฝ่าฝืนกฎ ระเบียบ ห้ามไม่ให้มีการรวมกลุ่มมั่วสุมในห้องเช่าและจัดให้มีบริการถุงยางอนามัยฟรี โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อขอสนับสนุนถุงยางอนามัย พร้อมประสานให้มี	-แกนนำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และครอบครัว -เจ้าของหอพักหรือห้องเช่า	- ควรมีหน่วยงานของตำรวจออกไปตรวจตราในชุมชนให้บ่อยขึ้น -มีการเข้มเรื่องงวดกฎระเบียบการเข้าพักอาศัยในหอพัก -ให้บริการถุงยางอนามัยฟรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม

				เจ้าหน้าที่ออกให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา การป้องกันการตั้งครรภ์และการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกวิธี - คลินิกวัยใสในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคลินิกวัยใสทุกแห่ง จัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง เป็นผู้มีบุคลิกดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เข้าใจแนวคิดและพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นเพื่อให้เด็กกล้าที่จะเข้ามารับการปรึกษาและไว้วางใจในผลลัพธ์ของการเข้ารับการบริการมากขึ้น ประชาสัมพันธ์คลินิกในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ประชาชนหรือกลุ่มวัยรุ่นให้รับรู้โดยประสานงานกับเครือข่าย อาสาสมัครสาธารณสุข รวมทั้งการจัดระบบ call center, hotline สายด่วน เพื่อให้สามารถให้คำปรึกษาได้ ตลอด 24 ชั่วโมง	โรงพยาบาลระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล - จังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

				- ระดับจังหวัด มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนของจังหวัด ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น อัตราการตั้งครรภ์ อัตราการคลอดของวัยรุ่น จำนวนโรงเรียนที่มีการดำเนินการตามมาตรการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และมาตรการในการช่วยเหลือดูแล เด็กนักเรียนที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนและหลังคลอด รวมทั้งกำหนดเป้าหมายทุกตัวชี้วัดและนำข้อมูลผลการปฏิบัติงานตามนโยบายมาพิจารณาประกอบการปรับเป้าหมายในช่วงระยะให้เหมาะสม		
ด้านการศึกษา	- วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ต้องการเรียนต่อ มีหลักสูตรการเรียนการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างอาชีพในอนาคต และต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต - วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ขณะเรียนหนังสือ อาย ไม่กล้ากลับไป		จัดโรงเรียนคนท้อง จัดการเรียนการงานวิชาชีพและส่งเสริมอาชีพ ให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม จัดวิทยากรและเงินทุนสนับสนุน	ระดับจังหวัด มีการเสนอแนวคิดการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไปยังระดับที่สูงขึ้นต่อไป เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และ ไม่พร้อมที่จะกลับไปเรียนในสถานศึกษาเดิมหรือที่ต้องเดินทางไปศึกษาที่โรงเรียนอื่นที่อยู่ห่างไกลจากการดูแล	หน่วยงานระดับจังหวัดภาครัฐและเอกชนทุกระดับ	

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

	เรียน สถานศึกษาเดิม กลัวเพื่อน ครู และสังคมเดิมไม่ยอมรับ - ขาดการสนับสนุนเงินทุนวิจัยเพื่อการวิจัยที่เป็นปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ตามบริบทของพื้นที่ - ขาดการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ในสถานศึกษา การแก้ไขปัญหายังไม่ตรงความต้องการของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่			ของผู้ปกครองเนื่องจากอับอายหรือยังไม่ได้การยอมรับจากกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มคนจากสถานศึกษาเดิม โรงเรียนดังกล่าวนี้ จะช่วยเหลือให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและประสงค์จะเรียนหนังสือต่อได้เข้าพักอาศัยอยู่แบบประจำหรือสามารถเดินทางไปเรียน แบบไป เช้า- เย็น กลับ และได้เข้าเรียนเสมือนว่าได้ไปโรงเรียนตามปกติ ขณะเดียวกันยังเป็นสถานที่ในการเตรียมความพร้อมเด็กให้มีการดูแลตัวเองในขณะตั้งครรภ์ มีการเรียนเสริมเรื่องการปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ ขณะคลอดบุตร หลังคลอดบุตร และการวางแผนการใช้ชีวิตภายหลังการคลอด รวมทั้ง เป็นสถานที่ของวัยรุ่นที่จะได้พบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเผชิญกับสถานการณ์และการจัดการกับปัญหากับกลุ่มเพื่อน ๆ ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่รู้สึกแตกต่างกับคนอื่น ๆ ลดความกดดันจากครอบครัว ชุมชน และสังคมที่อยู่รอบ	หน่วยงานระดับจังหวัดภาครัฐและเอกชนทุกระดับ	

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

				ข้าง ภายใต้การกำกับดูแลจากสหวิชาชีพที่หมุนเวียนเข้าไปให้การดูแลในโรงเรียน หรือหากวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ประสงค์เรียนต่อ โรงเรียนจะต้องจัดหลักสูตรในการเรียนเสริมเกี่ยวกับการงานและอาชีพเพื่อเป็นทางเลือกให้เด็กได้เรียนและมีความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ต่อไป ในอนาคต	หน่วยงานระดับจังหวัดภาครัฐและเอกชนทุกระดับ	- จัดหาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ในหลุ่มหญิงตั้งครรภ์
		ใช้แนวคิด ความทุกข์เชิงสังคม (Social suffering) เป็นเรื่องราวของประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับ ความเจ็บปวด การถูกทำร้าย ถูกทำลาย การบาดเจ็บ ความยากจน เป็นความทุกข์ทรมาน การถูกเอารัดเอาเปรียบ ในการวิจัยครั้งนี้ ในการทำการสนทนากลุ่ม การสำภาษณ์เชิงลึก ทำให้		- จัดให้มีวิทยากรที่เคยผ่านประสบการณ์ชีวิตตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันมาพูดคุยหรือแบ่งปันประสบการณ์ที่ได้ก้าวข้ามต่อปัญหาที่เผชิญในโรงเรียน หรือ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ หรือแรงจูงใจในการใช้ชีวิตในอนาคตเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ - ภาครัฐและเอกชนทุกระดับ ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการให้การสนับสนุน	หน่วยงานระดับจังหวัดภาครัฐและเอกชนทุกระดับ	

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

		มองเห็นภาพ การสะท้อน และเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตของวัยรุ่นหญิงในมุมมองหลากหลายมิติ ตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคลว่ามีความทุกข์อย่างไร และควรจะมีการช่วยเหลือวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์นี้ให้มีความทุกข์ทรมานลดลงให้ได้มากที่สุด จากหน่วยงานต่างๆ ของทางภาครัฐ ภาคีเครือข่าย ชุมชน ครอบครัว		แนวคิดหรือสนับสนุนเงินทุนในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น โดยทีมผู้วิจัยอาจเป็นนักเรียนในโรงเรียนหรือวัยรุ่นที่ผ่านประสบการณ์การตั้งครรภ์และต้องการบอกเล่าเรื่องราวในลักษณะพี่สอนน้องผ่านการวิจัย หรือต้องสนับสนุนให้ในพื้นที่ มีทีมวิจัยที่จะศึกษาและสะท้อนแนวคิด ความต้องการของวัยรุ่นทั้งหญิงชาย มุมมองเรื่องเพศวิถีในแต่ละกลุ่มอายุ แต่ละอาชีพ ค่านิยมของวัยรุ่นในแต่ละบริบทของแต่พื้นที่ ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดเพื่อสะท้อนภาพปัญหาที่แท้จริงของพื้นที่และวางแผนการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด		-ของบสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยและแก้ไขปัญหาการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เพราะในแต่ละอำเภอจะมีกองทุนนี้อยู่แล้ว
<u>การดูแลทางด้านสุขภาพ การประกอบอาชีพ และอื่น ๆ</u>	- หญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมไม่ได้ฝากครรภ์เพราะอาย ไม่ต้องการให้บุคคลอื่นทราบว่าตนตั้งครรภ์	ใช้แนวคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) เหมือนดังที่กล่าวไปข้างต้น	- พัฒนาระบบการส่งต่อวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมหรือทารกที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมเข้าสู่ระบบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง	- ภาคีเครือข่าย พัฒนาระบบการส่งต่อวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม หรือทารกที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมเข้าสู่ระบบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยดำเนินการอย่าง	-สำนักงานศึกษาธิการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และภาคีเครือข่าย ทำงานร่วมกัน	

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

	- หญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ ขณะคลอดและภายหลังคลอดไม่ถูกต้อง - หญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมทำแท้ง มีภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพแม่และเด็ก - มารดาที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมทอดทิ้งเด็ก เนื่องจากเป็นภาระอันยิ่งใหญ่ขณะที่เป็นนักเรียนและเป็นแม่ในคราเดียวกัน - หญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่มีอาชีพเนื่องจากต้องดูแลลูก - หญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ขาดความรู้ด้านการประกอบอาชีพมีภาระค่าใช้จ่าย ไม่สามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในการดูแลตนเองและลูกได้ - อาชีพที่ทำมีรายได้น้อย เงินไม่พอใช้	ใช้แนวคิดมานุษยวิทยาทางการแพทย์เชิงวิพากษ์พิจารณา	ของมนุษย์ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกระดับ -หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน สนับสนุนให้การฝากครรภ์และการคลอดบุตรที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์รับบริการในโรงพยาบาลได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อให้การดูแลและส่งเสริมให้วัยรุ่นหญิงมีการดูแลตนเองขณะตั้งครรภ์ที่ถูกต้อง ลดภาระค่าใช้จ่ายและเข้าถึงการบริการอื่น ๆ	เป็นระบบและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกระดับ - รัฐบาลต้องสนับสนุนให้องค์กรในชุมชนที่มีอยู่เดิมหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ทำงานร่วมกันและมีความสอดคล้องกันในเชิงนโยบายระหว่างรัฐบาล เอกชน ท้องถิ่น ในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่อยู่นอกระบบของโรงเรียน ให้มีอาชีพและมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตร มีรายได้และนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สนับสนุนงบประมาณโครงการต่างๆ แก่หน่วยงานราชการหรือชุมชนที่มีแผนงานและแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม - โรงพยาบาลในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรมีการจัดพื้นที่ในโรงพยาบาลที่เป็นสัดส่วนและกำหนดพื้นที่ชัดเจน	- ภาครัฐและเอกชน ระดับจังหวัดและทุกภาคส่วน - โรงพยาบาลระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล	-หน่วยงานสาธารณสุขควรมีแนวทางการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

		ปฏิสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงด้านการศึกษาและการพัฒนาสังคมว่าวัยรุ่นได้รับการบริการและการปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยให้เห็นภาพว่านโยบายการดูแลจากหน่วยงานของรัฐบาลได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ตรงกับสภาพที่แท้จริงหรือไม่		เพื่อให้วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์สามารถเข้าถึงการบริการและขอรับคำปรึกษาเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ การคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัว การป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ การฝากครรภ์ การปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ การคลอดบุตร การดูแลตนเองและบุตรหลังคลอด ตลอดจนการให้คำปรึกษาการวางแผนชีวิตภายหลังการคลอด - รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณหน่วยงานภาครัฐที่ให้การดูแลหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม เพื่อให้การฝากครรภ์และการคลอดบุตรที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์นั้นเป็นการรับบริการในโรงพยาบาลโดยไม่มีค่าใช้จ่าย	- ภาครัฐและเอกชน	จัดบริการเฉพาะคลินิกวัยรุ่นหญิงโดยเฉพาะเพื่อให้หญิงตั้งครรภ์สามารถเข้าไปใช้บริการได้โดยไม่ต้องอายต่อสายตาคนอื่นมองว่าตัวเองท้องขณะเป็นเด็กอยู่

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา